

Kwaliteitskaart	Pestprotocol
Proceseigenaar	KC
Bijgesteld op	Oktober 2025

Visie: Sterk genoeg om aardig te zijn.

Wij zorgen voor een veilige school waar pesten geen plek heeft. Vanuit warmte luisteren we naar ieder kind en bouwen we aan onderling vertrouwen. We zijn duidelijk in onze regels: pesten wordt altijd besproken en aangepakt. We activeren kinderen om zelf bij te dragen aan een fijne, respectvolle en veilige sfeer. Zo maken we samen een school waar iedereen zich thuis voelt.

Informatie

Ongeveer 10 tot 15% van alle basisschoolleerlingen wordt gepest.

Pesten is een serieus probleem dat de ontwikkeling en het welzijn van kinderen kan bedreigen. Het komt in verschillende vormen voor:

- fysiek: slaan, duwen, schoppen;
- verbaal: uitschelden, steeds opnieuw vervelende opmerkingen maken;
- materieel: het kapotmaken of afpakken van iemands eigendommen;
- relationeel: buitensluiten, leugens of geruchten verspreiden;
- digitaal: zowel verbaal als relationeel pesten kan ook plaatsvinden via digitale communicatiemiddelen. Dit wordt ook wel cyberpesten genoemd.

Pesten heeft negatieve gevolgen voor alle betrokkenen: slachtoffers, omstanders én pesters. Het zorgt voor angst, onzekerheid en een onveilige schoolomgeving. Slachtoffers kunnen nog jarenlang last hebben van angst en onzekerheid. Pesters ondervinden ook nadelige gevolgen. Zonder duidelijke grenzen kunnen zij agressief en/of onaangepast gedrag blijven vertonen waardoor zij een verhoogde kans hebben om, bijvoorbeeld, in de criminaliteit te belanden. Ook omstanders ervaren negatieve effecten van het pesten. Zij voelen zich schuldig, omdat ze niet hebben ingegrepen.

Daarom is het belangrijk dat we pesten serieus nemen, het herkennen én samen aanpakken.

Signaleren

Pesten vroegtijdig signaleren is moeilijk. Kinderen die gepest worden, praten er vaak niet over. Zij durven niet de hulp in te roepen van volwassenen, omdat ze bang zijn dat de situatie erdoor verergert. Bovendien pesten kinderen vaak strategisch. Ze doen het dus vooral als degenen, die het niet moeten zien, niet in de buurt zijn en degenen die het wel moeten zien wél in de buurt zijn. Momenten waarop gepest wordt, zijn dus de momenten waarop de leerkracht afwezig is, bijvoorbeeld op de gang of het schoolplein.

Verschillende signalen kunnen erop wijzen dat kinderen gepest worden. Deze signalen kunnen door zowel ouders als leerkrachten worden opgemerkt, voorbeelden hiervan zijn:

- verminderde schoolprestaties;
- weinig of geen contact met andere leerlingen;
- de vraag om veel aandacht van de leerkracht;
- betrokkenheid bij opstootjes in de klas of op het schoolplein;
- als laatste worden gekozen bij het indelen van groepjes;
- (school)ziek, psychosomatische klachten, zoals buikpijn of hoofdpijn;
- bedplassen, verstoorde nachtrust;
- verwondingen;
- 'kwijtgeraakte' of beschadigde kleding of spullen;
- negatieve stemmingen, angsten, depressie;
- geldtekort;
- spijbelen.

Signalen die erop kunnen duiden dat een leerling pest, zijn:

- het kind gedraagt zich overdreven stoer;
- het kind kan tegendraads en opstandig zijn;
- het kind kan zich niet inleven in de gevoelens van anderen;
- het kind verspreidt roddels en geruchten;
- het kind kan agressief zijn;
- het kind kan soms slechte schoolprestaties hebben.

Preventieve aanpak

Groepsproces

Lange tijd dacht men dat pesten vooral opgelost kon worden door strenge regels in te stellen of pesters direct te straffen. Maar uit onderzoek blijkt dat dit niet voldoende is. Pesten is meestal geen individueel probleem, maar een groepsproces. Niet alleen het slachtoffer en de pester zijn betrokken, ook de omstanders, zoals meelopers of toekijkers, hebben invloed op het verloop en het stoppen van pestgedrag.

Het tegengaan van pesten vraagt om een systematische, langdurige aanpak. Dat betekent: werken aan een positieve groeps cultuur, kinderen actief betrekken, duidelijk zijn over gedrag en voortdurend alert blijven op signalen van pesten.

Schoolafspraken

Door de algemene schoolafspraken bespreekbaar en zichtbaar te maken, kunnen we elkaar aanspreken als zich er ongewenste situaties voordoen. Er zal ook minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies worden uitgesproken. Het personeel geeft het goede voorbeeld door zelf consequent en respectvol te handelen volgens de schoolafspraken, op een warme, duidelijke en activerende manier.

- We luisteren naar elkaar;
- We houden onze handen en voeten bij onszelf;
- We helpen elkaar;
- We zorgen voor elkaar en elkaars spullen;
- We werken rustig in de klas en op de gang.

Bij het omgaan met pesten, zijn er twee aanvullende afspraken op onze school:

- Het inschakelen van de leerkracht als leerlingen een peestsituatie niet zelf (meer) kunnen oplossen wordt, nooit opgevat als klikken;
- We lossen het pestprobleem samen op. Het is niet helpend als ouders naar de school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te lossen.

Methode

Onze school werkt met Kwink, een programma voor Sociaal Emotioneel Leren (SEL). Het aanleren van SEL-competenties draagt preventief bij aan een veilige en positieve leeromgeving. Kwink biedt een systematische en structurele aanpak voor thema's als relaties, conflicten, emoties, verantwoordelijkheid, empathie, diversiteit en sociale druk. Door deze thema's regelmatig te bespreken in de klas, versterken we de sociale vaardigheden van leerlingen en bouwen we aan een veilige groeps cultuur.

[KK Sociaal Emotioneel Leren.docx](#)

Groepsgesprek

Het groepsgesprek is een manier om stil te staan bij het functioneren van de groep en de leerlingen meer verantwoordelijkheid te geven. Deze gesprekken vinden het hele jaar op regelmatige basis plaats. Er kunnen allerlei zaken in het gesprek besproken worden, bijvoorbeeld het sturen van een kaartje naar iemand die ziek is of het organiseren van het kamp.

Curatieve aanpak

Er kunnen zich situaties voordoen waarin de reguliere Kwink-lessen en groepsgesprekken niet voldoende effect hebben. In zulke gevallen is een gerichte en intensievere aanpak nodig, afgestemd op de specifieke situatie in de groep.

Curatief groepsgesprek

Curatieve groepsgesprekken vinden alleen plaats als daar directe aanleiding toe is. Voorbeelden hiervan zijn heftige ruzies of verdrietige gebeurtenissen. Een curatief groepsgesprek kan ook ingezet worden als er wordt gepest. Door het probleem in de groep te bespreken, leren leerlingen dat ze allemaal bijdragen aan de oplossing. Bovendien maak je hen medeverantwoordelijk voor de sfeer in de eigen klas. Na overleg met pester en slachtoffer kan het probleem in de groep besproken worden. Dit kan alleen als de groep veilig genoeg is. Het is aan de leerkracht om te bepalen of een dergelijk gesprek in de klas gewenst is. Als niet aan voorwaarden voldaan wordt (veilige groep, niet te kwetsbaar, slachtoffer stemt in) kan het niet.

Steungroep-aanpak

Bij de steungroep-aanpak wordt het stoppen van pesten de gezamenlijke verantwoordelijkheid van een select groepje leerlingen. Er wordt een steungroep opgericht die gaat proberen de situatie van de gepeste leerling te veranderen. De steungroep wordt opgericht, nadat er een individueel gesprek met de gepeste leerling heeft plaatsgevonden. Tijdens dit gesprek met de leerkracht wordt de aanpak uitgelegd en wordt er samen gekeken welke leerlingen de steungroep zouden kunnen vormen. De ouders van de gepeste leerling worden geïnformeerd over de steungroep-aanpak. Na een week wordt er geëvalueerd of de aanpak werkt en hoe lang deze aanpak nog nodig is.

Curatieve interventie

Als de steungroep niet goed werkt, kan de herstelaanpak worden toegepast. Het is zeer uitzonderlijk dat de inzet van de herstelaanpak nodig is. In de herstelaanpak wordt een deel van de verantwoordelijkheid teruggenomen. Het is de leerlingen niet gelukt om het pesten te stoppen. De pester wordt nu individueel op zijn gedrag aangesproken. De pester gaat een herstelplan schrijven. Ouders van pesters worden ingelicht als de herstelaanpak moet worden ingezet.

Herstelaanpak

Bij de herstelaanpak worden wél vragen gesteld over wat er precies gebeurd is, wie daar schade van heeft ondervonden en wat er moet gebeuren om de schade te herstellen. Door het schrijven van een herstelplan worden pesters gedwongen om toch op een oplossingsgerichte wijze te denken en te handelen. Zaken die in het plan naar voren komen zijn onder andere: Wat is er precies gebeurd? Wat dacht je toen het gebeurde? Hoe denk je er nu over? Wat was eigenlijk je bedoeling? Wat zou je anders willen doen? Wat moet er gebeuren / wat zou jij kunnen doen om de schade te herstellen? Bedenk *concrete* acties! Onder dit concrete plan zetten zowel de ouders van de pester als de pester zelf hun handtekening.

Na een week wordt het plan geëvalueerd. Als blijkt dat de pester zich niet aan het plan gehouden heeft, worden de ouders op school uitgenodigd om te bespreken hoe het nu verder moet. Het pestende kind heeft dan laten zien zich niet aan basisafspraken te kunnen houden. Eventueel moet externe hulp worden ingeschakeld. Deze situatie is zeer zeldzaam! Over het algemeen kunnen pestproblemen goed opgelost worden met de eerder genoemde maatregelen.

Consequenties bij aanhoudend pestgedrag

- Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden de leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen.
- In extreme gevallen dreigt schorsing en worden ouders uitgenodigd voor een gesprek met de directie. Indien er geen verbetering optreedt, wordt overgegaan tot schorsing. Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere school behoort tot de mogelijkheden.

Ondersteunen van de gepeste leerling

- Medeleven tonen, luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest?
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten? Huilen of heel boos worden, is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren. Zie hiervoor de [Handelingssuggesties Kindbegrip.pdf](#)
- Zoeken en oefenen van een andere reactie, bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich constructiever opstelt.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s).
- Het gepeste kind niet bovenmatig (over)beschermen om een uitzonderingspositie te voorkomen.

Ondersteunen van de pester

- In gesprek gaan en zoeken naar de redenen van het pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen, zorgen, compensatiegedrag).
- Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden.
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
- Pesten is verboden in en om de school. Bespreek de consequenties en pas toe als de leerling zich niet aan deze afspraak houdt. Beloon de leerling als deze zich wel aan de afspraak houdt.

- Leer de leerling zich te beheersen, de “stop-eerst-nadenken-houding” of een andere manier van gedrag aanleren. Zie hiervoor de [Handelingsuggesties Kindbegrip.pdf](#)
- Contact tussen ouders en school. Elkaar informeren en overleggen.
- Inschakelen hulp. Sociale vaardigheidstrainingen; jeugdgezondheidszorg; huisarts.

Adviezen aan ouders van gepeste kinderen

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken. Maak een afspraak.
- Door positieve stimulering en zogenaamde schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terugkomen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Adviezen aan ouders van pesters

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Adviezen aan alle ouders

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

Borgen

De kwaliteitskaart wordt jaarlijks geëvalueerd en geactualiseerd.

Wij verwachten dat ons personeel beschikt over het certificaat van de opfris-module "Pesten! Of plagen?" uit het online leeraanbod van SG Perspectief (E-wise)

Bronnen en verwijzingen

Kwink Kwintessens

Groepsplan Gedrag, Kees van Overveld

[Kennis- & expertisecentrum sociale veiligheid en groepsvorming \(KSVG\).](#)

Voorbeeld Steun-groepaanpak: [Kiva - YouTube](#)

Als (per aug 2026 voormalig) KiVa-school beschikt de school over de algemene handleiding van KiVa en de bronnenboeken voor activiteiten. Deze kunnen, op initiatief van de leerkracht en KC, worden ingezet.

Stappenplan Steungroep

Stap 1: individueel gesprek met gepeste leerling

Zeg dat je je zorgen maakt en duidelijkheid wilt scheppen over de situatie

Ik heb de indruk dat het de laatste tijd niet zo goed met jou gaat, klopt dat?

Ik krijg van (...) te horen dat het de laatste tijd niet zo goed gaat met jou, klopt dat?

Zou je mij willen vertellen wat er aan de hand is?

Wij willen als school dat er niet gepest wordt. Daarom wil ik graag met je praten om te kijken wat we eraan kunnen doen.

Hoe ervaart de leerling het pesten? Hoe gaat de gepeste leerling om met het pesten? Wie zijn betrokken bij het pesten? Wie kunnen steun bieden?

Wat vervelend voor je, hoe is het dan nu met je?

Met wie zou je graag spelen?

Zijn er ook anderen die wél aardig tegen je doen en die jou misschien wel zouden kunnen helpen als je wordt gepest?

Bij welke kinderen voel je je goed?

Wie in de klas vind je leuk?

Leg uit dat je naar oplossingen zoekt die helpen om het pesten te stoppen.

We gaan de pesters niet straffen, niemand krijgt de schuld, maar ze moeten wel hun gedrag veranderen. Ik ga vragen hoe ze ervoor kunnen zorgen dat jij je weer prettig voelt in de klas.

Ik ga je uitleggen wat we willen doen en dan kun jij daarna zeggen wat je ervan vindt. Ik vind het belangrijk dat jij het ermee eens bent.

Leg uit wat de steungroepaanpak inhoudt en wie erbij betrokken is.

De steungroep is een aanpak die kan helpen het probleem op te lossen; ik zal uitleggen wat ik van plan ben.

Ik ga met een groepje van ongeveer zes kinderen uit de klas praten die kunnen helpen. Ik ga met jou overleggen wie in dat groepje komt. Je hebt al twee kinderen genoemd waar je last van hebt, en twee die aardig tegen je doen. Zijn er ook kinderen die niets doen en het wel weten? Ik ga in het groepje vragen om hulp. Ik ga vertellen dat ik niet wil dat jij je zo voelt. Jij zit daar niet bij. Vertrouw je me dat ik praat met het groepje kinderen?

Afronding: vraag het kind iets te tekenen of te schrijven waarmee het kind zijn gevoelens uit. Zeg dat je deze wilt gebruiken bij de eerste steungroepbijeenkomst. Sluit af met een samenvatting van het gesprek en vraag aan de leerling of deze samenvatting klopt.

Stap 2: steungroepbijeenkomst

Leg de situatie uit. Beschuldig niemand. Maak duidelijk dat niemand straf krijgt of in de problemen komt, maar dat iedereen kan meehelpen het probleem op te lossen.

Ik heb een probleem en ik heb jullie hulp nodig. Jullie moeten weten dat niemand van jullie in de problemen komt of straf krijgt. Het gaat over (...), die zich niet fijn voelt op school. Niemand op deze school zou zich ongelukkig mogen voelen.

Ik heb vanmorgen tegen (...) gezegd dat ik mij zorgen maak en (...) heeft verteld dat hij zich erg alleen voelt. Hij heeft wat opgeschreven (of getekend) en dat wil ik jullie vertellen (laten zien).

Ben jij wel eens ongelukkig?

Jullie zijn gekozen omdat jullie ons allemaal goed kunnen helpen.

Je doet er misschien niet aan mee, maar misschien heb je wel een idee wat wel kan helpen?

Deel de verantwoordelijkheid en spreek vertrouwen uit.

Als jullie allemaal iets doen, ook al is het maar iets kleins, dan zal er voor hem al veel veranderen. Jullie kunnen meehelpen dat (...) het weer leuker vindt op school.

Ik ga jullie allemaal om de beurt naar ideeën vragen om er iets aan te doen. Niemand krijgt de schuld, maar iedereen is verantwoordelijk.

Inventariseer ideeën van ieder groepslid. Laat de kinderen ik-taal gebruiken. Laat ideeën zoveel mogelijk concreet verwoorden.

Denk eens na over wat jij kunt doen. Is er iets wat jij zou kunnen doen?

Je zegt dat je het moeilijk vindt om (...) te helpen. Wil je me vertellen wat er moeilijk is?

Je wilt aardiger doen tegen (...). Kun je vertellen hoe je dat wilt gaan doen?

Je zegt: "we zullen (...) niet meer uitschelden". Kun je deze zin nog eens zeggen, maar dan in 'ik-taal' (dus met 'ik' beginnen)?

Nu is het aan jullie, ieder van jullie kan meehelpen en ervoor zorgen dat (...) zich beter gaat voelen. Ik vertrouw jullie. Ik zie jullie volgende week weer en zal dan vragen hoe het is geweest.

In de loop van deze week ga ik jullie hier niet over aanspreken, maar jullie mogen mij hierover wel aanspreken als je dat nodig vindt. Ik ga ook praten met (...) om te vragen hoe het voor hem is geweest en of er wat is veranderd.

Stap 3: evaluatiegesprek met de gepeste leerling

Vraag de leerling of de situatie is veranderd.

Hoe is deze week geweest? Hoe gaat het nu?

Wat is er veranderd en hoe voelt dat voor jou?

Bespreek wat er nog meer nodig is om de situatie te verbeteren.

Dat is fijn, dat je je beter voelt op school, dat was de bedoeling. Ik ga straks met de andere kinderen praten. Is er nog iets wat ik kan zeggen of doen?

Is er nog iets wat er volgens jou moet veranderen?

Geef aan dat je de situatie zult blijven volgen.

We willen graag dat het zo blijft. Als het weer gebeurt, moet je dat zeggen, en dan gaan we het samen oplossen.

Laten we over een week weer afspreken om te kijken hoe het dan gaat.

Stap 4: evaluatiegesprek met de steungroep

Vraag wat de leerlingen hebben gedaan om de situatie te verbeteren.

Het is nu een week geleden dat we voor het laatst bij elkaar zijn gekomen. Wat heb jij gedaan om het voor (...) plezieriger op school te maken?

Hoe deed je dat?

Kun je ook merken dat het beter gaat? Hoe?

Wat heb je gedaan?
Hoe was dat voor (...)?
Hoe was dat voor jou?

Spreek waardering uit voor iedere poging om het beter te maken voor de gepeste leerling.

Heel goed dat je dat gedaan hebt! Dat was vast leuk voor (...).

Fijn dat je dat hebt gedaan.

Vertel hoe de gepeste leerling de afgelopen week heeft ervaren. Geef aan dat leerlingen de afspraken moeten voortzetten.

(...) vertelde me dat hij met veel meer plezier naar school is gegaan. Jullie ideeën hebben goed geholpen.

Dit betekent dat we ons aan de gemaakte afspraken moeten houden, zodat (...) met plezier naar school komt.

Inventariseer (eventueel) nieuwe ideeën om de situatie te verbeteren.

Hebben jullie nog meer ideeën om het voor (...) fijner te maken op school?